

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 17.6.2021
Sayı : 1802

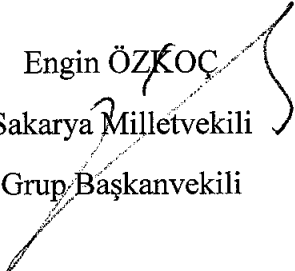
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesiyle ilişikte sunulmuştur.

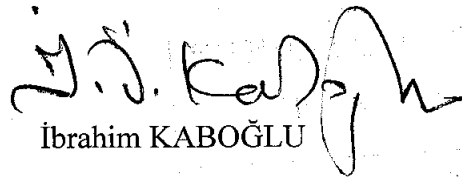
Gereğini saygılarımla arz ederim. 16.06.2021

Engin ALTAY
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

Engin ÖZKOÇ
Sakarya Milletvekili
Grup Başkanvekili

Muharrem ERKEK
Çanakkale Milletvekili

İbrahim KABOĞLU
İstanbul Milletvekili

Zeynel EMRE
İstanbul Milletvekili

Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

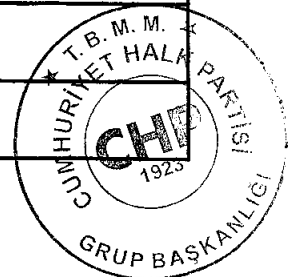

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 18 Haziran 2021	Esas No: 2/3692

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
17 Haziran 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
17 Haziran 2021
No. 829936
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

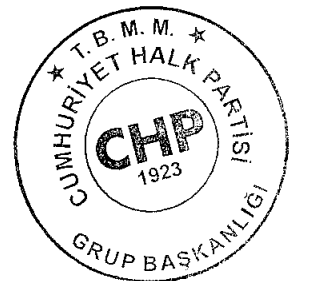
ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SERA KADIGİL	İSTANBUL	
AYSU BANKOĞLU	BARTIN	
ALPAY ANTMEN	MERSİN	
TURAN AYDOĞAN	İSTANBUL	
SÜLEYMAN BÜLBÜL	AYDIN	
MURAT EMİR	ANKARA	
CİHANGİR İSLAM	İSTANBUL	
ABDUHRAHMAN TUTDERE	ADİYAMAN	
UTKU ÇAKIRÖZER	ESKİŞEHİR	
RAFET ZEYBEK	ANTALYA	
TUFAN KÖSE	ÇORUM	
LEVENT GÖK	ANKARA	
BÜLENT TEZCAN	AYDIN	
ALİ MAHİR BAŞARIR	MERSİN	
ALİ HAYDAR HAKVERDİ	ANKARA	
SERVET ÜNSAL	ANKARA	
İRFAN KAPLAN	Gaziantep	
MAHMUT TANAL	İSTANBUL	
SEVDA ERDAN KILIÇ	İZMİR	
Hadri Enis Berberoğlu	İstanbul	
Sibel Özdemir	İstanbul	

GENEL GEREKÇE

1982 Anayasası, yargının bağımsızlığının kurumsal güvencesi olarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nu kurmuştur. Ancak üye yapısı, kararlarının yargı denetimine bağlı olmaması, yürütme organı üyelerinin başkanlığını ve tabii üyeliğini yaptığı bu kurulun varlık amacını zedelemiştir. 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle ise üye sayısı arttırılmış, üyelerinin belirlenme usulleri değiştirilmiş ve sadece meslekten çıkarma kararlarına karşı yargı yolu açılmıştır. Ne var ki, yeni düzenleme de teklif edildiğinde de açıkça görüldüğü gibi, söz konusu Kurul, yargının bağımsızlığını sağlayacak bir oluşum değildir. 2017 yılında 6771 sayılı Anayasa değişikliği kanunuyla bu yapı üçüncü kez düzenlenmiştir. Tüm kararlarına karşı yargı yolu açılmadığı gibi bu Anayasa değişikliğiyle üye sayısı düşürülmüş olsa da, yasama ve yürütme organının ayrı ayrı üye belirlemesi ile yargı bağımsızlığını sağlamaktan uzak bir görüntü vermekten öteye gidilememiştir. Yasama ve yürütme organlarının oluşumlarına ilişkin anayasal dengesizlik, yargının kurumsal güvencesi olması gereken kurumun altı üyesinin doğrudan, yedi üyesinin ise genel başkanı olduğu siyasal partinin TBMM'deki çoğunluğuna dayanarak ve dolaylı olarak Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesi sonucunu doğurarak; kurumun yürütme organının etkisi altında kalmasına sebep olmuştur. Kurumun bu şekilde oluşturulması, demokrasimizi örseleyen sonuçlar doğurmakta ve halkın adalete olan inancını olumsuz şekilde etkilemektedir. Tüm bu sebeplerle, anayasal seviyede yeni ve eksiksiz bir düzenleme yapılması, her türlü kararı yargı denetimine açık olan ve yargı bağımsızlığını sağlayacak nitelikte yeni bir anayasal kurumun oluşturulması gerekmektedir.

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, Anayasa madde 2'de tanımlanan hukuk devleti ilkesinin bütün devlet organları açısından geçerli kılınmasının ön koşulu ve güvencesidir. Gerekli köklü kurumsal reform ve değişiklikler gerçekleştirilene kadar, yargı yetkisinin Anayasa madde 9 ve madde 138 çerçevesinde kullanılmasına yönelik bazı değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Kanun teklifi, bu amaca yönelik olarak, hâkimlik ve savcılık mesleklerine girişle ilgili düzenlemelerin yanında, ağırlıklı olarak, yer değiştirme ve aylıktan kesme cezalarının kaldırılmasına ilişkin değişiklikler içermektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Avukatlık mesleğinden geçiş yapmak isteyenlerde avukatlık mesleğinde geçecek sürenin azami fayda sağlaması için üç yıllık sürede edinilen mesleki tecrübenin yetersiz olduğu dikkate alınmış; bu sürenin en az beş yıl olması ve bu sürede kazanılacak tecrübenin hâkimlik ve savcılık mesleğine katkı sağlayacağı öngörülmüştür.

MADDE 2- Mesleki yetkinlik derecesinin takdir ve değerlendirilmesinin de Hakimler Savcılar Kurulunun belirleyeceği yükseköğretim kurumlarının sosyoloji ve psikoloji bölümlerinde görevli birer öğretim üyesi ile hukuk fakültelerinde hukuk felsefesi öğrenimi vermekle görevli bir öğretim üyesi, Yargıtaydan bir üye, Danıştaydan bir üye, Anayasa Mahkemesinden bir üye, Teftiş Kurulu Başmüfettişlerinden bir başmüfettiş, Adalet Akademisi Danışma Kurulundan bir üye ve Hakimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreteri olmak üzere 9 kişiden oluşturulacak, siyasetin etkisinin olamayacağı bir mülakat kurulunun oluşturulmasının yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanması için olması gereken olduğu değerlendirilmiş ve değişiklik yapılması gerekmiştir.

Hâkimlik ve Savcılık mülakat sınavı sonuçlarının, yapılacak itiraz ve dava sürecinde denetlenebilmesi için, görsel ve sözlü kayıt altına alınma zorunluluğu bulunduğundan, bu değişikliğin yapılması gerekmiştir.

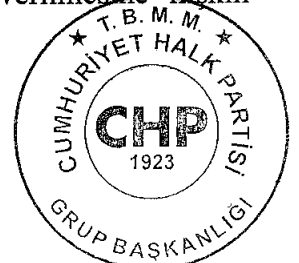
MADDE 3- 2802 sayılı Kanunun 62. maddesinde sayılan yer değiştirme cezası kaldırıldığından, söz konusu fıkra, bu açıdan uyum sağlamak üzere madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4- Anayasa'nın 139. maddesinde bulunan "*Hâkimler ve savcılar azlolunamazlar, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz. Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.*" hükmü gereğince, hâkimler ve savcılar, hiçbir şekilde özlük haklarından mahrum bırakılamayacaklarından, Anayasa'nın bu açık hükmünü ihlal eden aylıktan kesme cezası kaldırılmıştır. Yer değiştirme cezası da; hâkim ve savcı ile birlikte ceza nedeniyle atandığı yeni görev yerinde hak arayan kişiler üzerinde olumsuz bir etki yapacağı ve bir nevi cezanın yeni görev yerinde yaşayanlara verilmiş bir ceza olarak nitelendirilmesi sonucunu doğuracağından, kaldırılmıştır.

MADDE 5- Aylıktan kesme cezası kaldırıldığından, aylıktan kesme cezasına ilişkin olması itibariyle, bu madde de kaldırılmıştır.

MADDE 6- Yer değiştirme cezası kaldırıldığından, ilgili filler, derece ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesini gerektiren eylem ve işlemler içerisine alınmıştır.

MADDE 7- Yer değiştirme cezasının disiplin cezası olarak verilmesine ilişkin düzenleme kaldırılmıştır.

MADDE 8- Yer değiştirme cezası kaldırıldığından, uyum sağlamak üzere düzenleme yapma ihtiyacı doğmuştur.

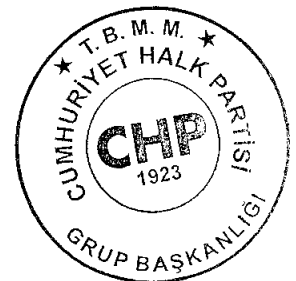
MADDE 9- Yer değiştirme cezasının disiplin cezası olarak verilmesi düzenlemesi kaldırıldığından, bu düzenlemeyi yapma ihtiyacı doğmuştur.

MADDE 10- Hak arama özgürlüğü çerçevesinde tamamen idari karar mahiyetinde olan Hakimler ve Savcılar Kurulu kararlarına karşı yargı yolu açılması gerektiğinden, bu değişiklik yapılmıştır.

MADDE 11- Yer değiştirme ve aylıktan kesme cezaları kaldırıldığından, uyum sağlamak üzere düzenleme yapma ihtiyacı doğmuştur.

MADDE 12- Yürürlük maddesidir.

MADDE 13- Yürütme maddesidir.

HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan “üç” ibaresi “beş” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 2802 sayılı Kanunun 9/A maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Mülakat Kurulu; Hakimler ve Savcılar Kurulunun belirleyeceği yükseköğretim kurumlarının sosyoloji ve psikoloji bölümlerinde görevli birer öğretim üyesi ile hukuk fakültelerinde hukuk felsefesi öğrenimi vermekle görevli bir öğretim üyesi, Yargıtay’dan bir üye, Danıştay’dan bir üye, Anayasa Mahkemesinden bir üye, Teftiş Kurulu Başmüfettişlerinden bir başmüfettiş, Adalet Akademisi Danışma Kurulundan bir üye, Hakimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreteri olmak üzere 9 kişiden oluşur.”

“Mülakat görsel ve sesli kayıt altına alınır.”

MADDE 3- 2802 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- 2802 sayılı Kanunun 62 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hakim ve savcılara; sıfat ve görevlerine uymayan hal ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre, Hakimler ve Savcılar Kurulunca aşağıdaki yazılı disiplin cezalarından biri verilir:

- a) Uyarma,
- b) Kınama,
- c) Kademe ilerlemesini durdurma,
- d) Derece yükselmesini durdurma,
- e) Meslekten çıkarma.”

MADDE 5- 2802 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6- 2802 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin ikinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“c) Kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek,

d) Yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak,

e) Hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak,

f) Göreve dokunacak surette ve kendi kusurlarından dolayı meslektaşlarıyla geçimsiz ve dirliksiz olmak,

g) Madde tayin ve deliller elde edilmemiş olsa bile, rüşvet aldığı veya irtikâpta bulunduğu kanısını uyandırmak,

h) Doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemek ve görev sırasında olmasa dahi çıkar sağlamak amacı ile verilen hediyeyi kabul veya iş sahiplerinden borç istemek veya almak, hallerinde uygulanır.”

MADDE 7- 2802 sayılı Kanunun 68 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- 2802 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“68 inci maddenin (e) bendinde yazılı hallerden dolayı hangi sınıf ve derecede olursa olsun iki veya derece ve sınıf kaydı aranmaksızın derece yükselmesinin durdurulması cezası almış olmak veya taksirli suçlar hariç olmak üzere, altı aydan fazla hapis veya affa uğramış olsa bile 8 inci maddenin (h) bendinde yazılı suçlardan biri ile kesin hüküm giymek meslekten çıkarılmayı gerektirir. Ancak, verilen cezanın 8 inci maddenin (h) bendinde yazılı suçlardan dolayı verilmemiş olması ve cezanın ertelenmiş, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 50 nci maddesindeki tedbirlerden birine çevrilmiş veya yüzseksen günden fazla adli para cezası olması halinde meslekten çıkarma cezası yerine derece ilerlemesinin durdurulması cezası verilir.”

“Birinci fıkra dışında kalan ceza mahkûmiyetlerinin ertelenmiş veya 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 50. maddesindeki ceza veya tedbirlere çevrilmiş olmasına bakılmaksızın suçun niteliğine göre bu Kanunun 65, 66 veya 67 nci maddelerde sayılan disiplin cezalarından biri verilir.”

MADDE 9- 2802 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meslekten çıkarma cezası hariç olmak üzere disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılmaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.”

MADDE 10- 2802 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İtiraz üzerine verilen kararlara karşı yargı yolu açıktır. Bu kararlar hakkında ilgilinin görevine göre ilk derece mahkemesi sıfatıyla Yargıtay veya Danıştay’a başvurulabilir.”

MADDE 11- 2802 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Meslekten çıkarma cezasından başka bir disiplin cezası verilen hakim ve savcılar, uyarma ve kınama cezalarının kesinleşmesinden itibaren dört yıl, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesini durdurma cezalarının kesinleşmesinden itibaren altı yıl geçtikten sonra Hakimler ve Savcılar Kuruluna başvurarak bu disiplin cezalarının sicillerinden silinmesini isteyebilirler.”

MADDE 12- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

